

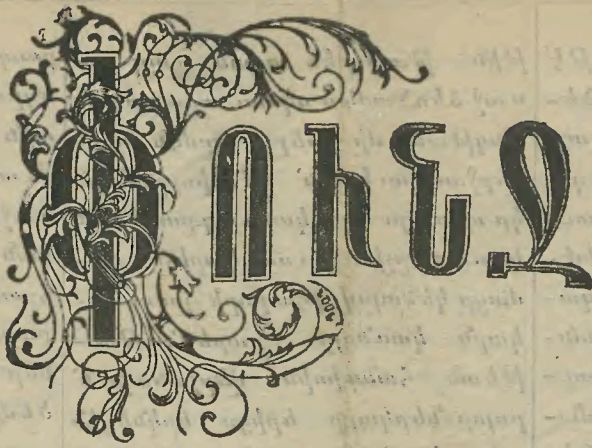
Փոռնը ԾԱԲԱԹ օրերը կը ճրատարակուի : - Տարեկան թատերադրութիւնն է երկու և կիս արծաթ Միւս կամեիք վճարելի : Թե՛ մայրաքաղաքի և իւր արտաքինաց և թե՛ գաւառաց համար : - Վեց և երեք ամիս համար աշ թատերադրութիւն : - Հասարակ 40 փութայ է, և կը գտնուի մասնաւորապէս Պանի Գարու ճրատարակ և ցրտաւառ Պո- դու և Բակուր աշտից խանութները : - Ժամերցման տողը 3 դարձու է միկ անգամի համար : Անիկ ածան կըրայ ա- ճելի անգամներու համար :

ՀԱՍՏԻ:

Առ ՏԳՈՐԳ-ՏԷՐ Հ. Ա. Ալանանեան

Գ. Պ Ո Ղ ի Ս

Պարզ-բազար Նափիէ խան վերի յարկ Թիւ 16



درعيله ده بالق بازارنده نافعه خاندنه اوست قانده
16 نومروى اوطهده بونج غزتهسى صاحب امتيازى
همچار سوم آلاچيان

ADRESSE
H. S. ALADJADJIAN
Directeur du journal Arménien
POUNTCHE
16 Nafé-Han, Balouk-Pazar 16
CONSTANTINOPLE

ԹԻՒ 2324

ՀԱՍՏԻ

1892 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 12

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՓՈՒՆՉԻ

Ի Սեւեռակ, որ եղբայրացի ա- ռաջնորդական վիճակի կարեւոր թեմերէն է, վարժապետ մը դա- նակոծուեր է վարժարանին մէջ և միանգամայն արտաքոյ վար- ժարանին և ինչպէս կը տեսնուի հրատարակեալ նամակէն, տե- ղական կառավարութիւնն գրա- նելով զգնականութիւնն դատարանի վճռով բանտարկել է հինգերոր- ամսօրեայ պալմանաժամաւ : Ե- ղանից Գեր. Առաջնորդ Սրբա- ղանն իմանալով զայս, և նկատե- լով որ գնականութիւնն թեւաբար ջախջախեալ է ուրիշներէ, առ ի քննութիւն զրկել է իւր փոխա- նորդն, առաջնորդարանի քար- տուղարն և պատուաւոր աղագ- յին մը :

Նորին Գերապատուութիւնն անշուշտ պատուիրած է որ քնն- նութիւնն ամենայն անաչառու- թեամբ կատարեն, և եթէ վար- ժապետն իւր ուսուցչական պաշ- տամանց սահմանէն դուրս ելնե- լով տեղի տուած է դրդանքն, նորա համար ալ արժանաւոր պա- տիժ անօրինակ : Ըստ մեր պե- ղեկութեանց Սեւեռակի վարժա- պետն համարուելով անձ մէ, և անտարակոյս եմք թէ ո՛րեւէ գրգռիչ և ծայրայեղ վարմանց մէջ գտնուած չէ, և քննութեամբ ալ պիտի հաստատուի նորա արդա- րութիւնն : սակայն գիտեմք թէ ի գաւառս ուրեք ուրեք աղագային վարժարանաց մէջ ուսուցիչ կամ վարժապետ անուամբ սողոկեալ մարդիկ բոլորովին լքանելով իւր- եանց պաշտօնն ու պարտաւորու- թիւններն, կը մտնեն կը միջն ու- թիւ խնդրոց ու գործոց մէջ, և բազում անգամ իւրեանց աշի- կարութիւնն ու անարժանութիւնն յուզման ու անկարգութեան մէջ ծածկել ջանահար կը լինին ան- խղճաբար : Տակաւին քանի մը չաբաթ յառաջ մայրաքաղաքիս մօտակայ քաղաքի մը մէջ մեր աղագային իւրեանց առաջնորդով հանգերծ ոչ սակաւ տատաղեցան վշտացան վարժապետ անուանեալ անձի մը անկարգութեանց ու չա- րախօսութեանց պատճառաւ : Այդ անձն վարժարանէն արտաքսուե- լէն ետքը՝ առաւել ևս յառաջա- դիմեց չարարարութեանց մէջ, և արդ ի ի. Պոլիս կը գտնուի, և չառ հաւանական է որ կայսրոսի վեր ի վայր ընել ամեն հաստատու- թիւն և բարեկարգութիւնն և վե- ըրտին մտնել որմանալ վարժա- րանին մէջ :

Ի գաւառս վարժապետաց ու- մանց այս ընթացից տեղեակ լի- նելով ի բազմաց հետէ, յաճախ յորդոր կարգացած եմք որ ու- սուցչութեան պաշտօն և վարժա- րան չյանձնուի և ոչ ումեք, ա-

ռանց կանխաւ քննելու նորա վարքն ու բարքն, և առանց նա- ռա վկայական տեսնելու, յո- ռում նախ քան զամենայն ի հար- կէ նշանակեալ պիտի գտնուի վարժ ու բարոց ուղղութիւնն, որ ամենայն ուսուցչէ անշուշտ պահանջելի է, և զոր կը պահան- շէ աղագային կեդրոնական վար- չութեան արդի Ուսումնական Խորհուրդն ալ, ինչպէս իւր նա- խորդը, ուսուցչական վկայական ինքզնու անձերէ :

ԹՂԹԱԿՅՈՒԹԻՒՆ ՓՈՒՆՉԻ

Ուսմը. 5 Սեպտ. 1892.

Հիւանդի ցուցանանքն յիւս- քըր : - Ուրիշ անգամ ալ գրած եմք արդէն թէ Ուսմըր քաղաքն իւր բարեգործական բազում հաս- տատուութեանց մէջ ունի նաեւ երկ- րագործական ընկերութիւն մը, որ մասնաւորաց ստացուածքն է և լրիկ շահու համար հաստատուած : Ընկերութիւնն իւր անմիջական շահերն Ժողովրդեան անուղղակի շահերու կցած, ամէն տարի ցու- ցահանդէս մը կը կատարէ քաղա- քիս մէջ տասը արտավարի չափ ընդարձակ դեմքի վերայ, ուր գերազանց կրկէս մը ևս կայ՝ ձի- արչաներու, սրբնթաց կառքե- րու, հեծեղնիւններու և այլ սոցա նման միջոցներու յատուկ, որոց համար մեծագումար պարգևներ ևս կը վճարուին ընկերութեան կողմանէ : Քանի մը օր յառաջ տեղի ունեցաւ սոյն ցուցահանդի- սի տաննէն հինգերորդ տարեգա- ճն, որուն պատճառաւ քաղաքս լցուած էր օտարականներով : մաս- նաւորապէս հինգ-շարթի օրն, զոր նահանգապետի Օր կանուանեն, երեսուն հազարէ աւելի անձինք ներկայ էին, որոց մէջ կը գտ- նուէր նաեւ թղթակիցը : Հան- դէսն կը տեսէ չորս օր միայն : ա- ռաջին օրն արուեստագիտաց երկրորդն երկրագործաց : երրոր- դէն Օր նահանգապետի, այսին- ղին բարձրագոյն դատաւ պատ- կանող անձանց : իսկ չորրորդ և վերջին օրն՝ այս տարի առաջին անգամ դուրս տրինանց օր որոշ- ուած էր : Յուշահանդէսներու մէջ ամէն ճաշակ, ամէն փափաք դո- հանալու առիթներ անպակաս են : հետեւապէս աստ ևս խոստապա- հանջ մի անձ կրնար : Եթէ աչե- րունք տեսնելու և ականջներ լը- ցելու, գոհ սրտով վճարել իւր կէս տուլար մուտքը և ըսել թէ իրօք վճարած գումարս փոխարէն առա- տապէս ստացայ : և ահա պատ- մեմք թէ մեր ինչ պատճառաւ գոհ մնացինք : Դրամ վճարելով տոմսակ մը ստանալու մեծ դժ- ուարութիւն կրելէ վերջը՝ կանանց բազմութեան պատճառաւ, ըստ քաղաքավարական օրինաց սպա-

սելու էինք մինչև որ հազարաւոր կանայք իրենց քնքուշ մասներով գտնէին զբաղանքը, հանէին քսակը, որոշէին թէ թղթագրամ թէ արծաթ վճարէին, և այդ ո- ռոշումն տալէ վերջը մօտենային գանձապետին և հարցումներ ուղ- ղէին այդ բազմաշխատ և բազմա- չարժար մարդուն, և վերապէս տոմ- սակաց գեղեցկութեան վերայ դի- տողութիւն մը ընելէ վերջ մեկ- նէին : հետեւապէս քառօրդ ժա- մաւ չափ սոյն սակաւագէտ տե- սարանը վայելելէ վերջ, որոց մի- ջցին անթիւ տեսակ անուշահոտ եփածոցներու մթնոլորտով չըմ- պատեալ էինք, տոմսակ մը գնե- լով կը մտնէր երկու երկար չարք վրաններու կամ հիւղերու մէջ- տեղէն, մեր ձախ կողմէն ունե- նալով պտղեղինաց, կարկանդա- կաց և քաղցրահամ ըմպելեաց յատուկ վաճառականներու արմը- կայից ձայները : իսկ ալ կողմէն ի ցոյց դրուած թանկագին կառ- քերու, դաշնակներու և այլ սաղ- րանաց վրաններու տեսարանն : տեսարան հաճելի և օգտակար : Աստ կը տեսնես օրիորդ մը, ա- հարկու իժ մը վզին փաթթած : անդ կը տեսնես վայրենիք՝ որք կը պարեն և կերպեն : քիչ հեռուն կերելին հոգմաղացք (եւէ տէյր- մէններ) : Աստ աղջիկ մը նստած՝ բազդէ ցոյց կուտայ : սպիտակ թուղթի մը կտոր պարզ ջուրի մէջ մխելէ վերջը ձեռքիդ վերայ կը դնէ : իսկ քիչ վերջ լուսանկարի կը փոխուի այդ թուղթ : օրիորդի մը պատկերն, եթէ ամուրի ես : երախայի մը պատկերն՝ եթէ ա- մուսնացեալ ես : երիտասարդի մը պատկերն՝ եթէ յաճախորդն օ- րիորդ մ'է : Անդ հեռաձայնի մի- ջոցաւ նշանաւոր ատենախօսաց ճառերը մտիկ ընել կուտան : ու մանր իրենց կշիռը գիտնալ կու- ղեն : ոմանք հասակին կը չափեն : այլք իրենց զօրութիւնը կը փոր- ձեն : իսկ ամենաւերջ մանրավա- ճառք իրենց աղբանաց գովեստ- ները կը կարդան և մեծ առևտուր կընեն : Նուագարանն հիւանդի ե- ղանակներ կը հնչէ, որուն եղանա- կաւ կը պարէ ձի մը : տիկին մ'է հեծեալը և մէն մի եղանակի յա- տուկ ձի մը վարժեցուցած է, որք կը պարեն և կը ծափահարուին : Գիտնականք կատենախօսեն : տը- դէտը լըծօրէն մտիկ կընեն : Թղթ- թակիցը կըստաղբեն : իսկ պատ- կերահանք կը ներկեն և կը դժեն : Մեքենայ մը կաթը իւր ջուրէն և սերէն կը դատէ անմիջապէս : ու- թիւ մեքենայ մը պատրաստուած կաթն ակնթարկի մը մէջ պղ- պղաղի կը վերածէ հրաշալի կեր- պով : սոյն մեքենայի գինն է հինգ տուլար : Ուրիշ մեքենայ մը կարագ կը շինէ, և ուրիշ մ'ալ պանիր :

Տան վերաբերեալ կարասեաց չար- քին մէջ կը տեսնես գրասեղան մը՝ որ ակնթարկի մը մէջ մահ- ճակալի կը փոխուի, իւր անկողի- նովը՝ գլխու բարձովն և վերմա- կովն : ակնու մը կը տեսնես որ միանգամայն ննջելու կը ծառայէ : սեղան մը՝ որ պահարան ալ է : պահարան մը կայ անդ որ բաղա- նէք մը, առնելու կը ծառայէ և ին, և ին : Չանաղան տեսակ պտուղ- ներու ընդարձակ չարքին մէջ ծա- ղիկներու և ծաղկեղեմներու ան- թիւ տեսարան մը կը տեսնես, ո- րոց վերայ չհիմաւ անկարելի է : Կանայք ձեռագործեր, մեքենա- կան հանճարի արդիւններ, ար- ուեստագիտաց հնարած հրաշա- լիք, մետաղեաց և բուսեղէն ձոխ հաւաքածոց մը, և վերապէս խա- բերելի չըմակայ գեղեղէն Բէյութը- կացի Հայուն իւր իսկ ձեռօք չի- նած չաքարեղէններ, որոց չորքը հարկաւորք կըստաղէն ստանալ այդ թաղմ և քաղցրահամ պէր- կանքը ջեֆերի նման չաքարեղէ- նը, որ այնչափ ճարակեղութեամբ կը շինէր ի ներկայութեան բազ- մաց, կը լրացունէին հանդէսին մէկ մասը : իսկ բուն կրկէսն՝ որ չըմ- պատած է հանդիսատէսին, ուր կեդրոնացած է ընդհանուր հան- դիսականաց ուշադրութիւնը, մի- օրինակ արչաւներ տեղի կուեն- նային, որոց պատճառաւ հաղա- բաւոր տաղանք կը շահէին ոմանք, ուրիշներ ալ տուեալով մեծ գու- մարներ : Ինչպէս ըսինք՝ ցուցա- հանդէսի չորրորդ և վերջին օրն յատկացեալ էր կանանց : սոյն օր, առեւտրէ է ըսել հազարաւոր կա- նայք և օրիորդք եկած էին չըմ- կայ գեղեղէն : երկրին մէջ համ- բաւաւոր ատենախօս տիկնայք ը- լուսլուսուած էին : ի պատիւ նոցա ճոխ հացկերոյթ մ'ալ տրուեցաւ : Իմաստալից ատենախօսութիւններ կընան համառօտիւ : բան մը որ կանանց բնատրութեան հակա- ուակ է : սակայն և այնպէս սոյն հանդիսի օրն յոյժ համառօտ խօ- սեցան տիկնայք, որոց բոլորն ալ իրենց սեռին իրաւունքները պաշտ- պանել, քուէարկութեան մաս- նակցել և առն ու կնոջ մէջ տեղ եղած տարբերութիւնը ջնջելով, ընդհանուր հաւասարութիւն հըռ- չակելու դրութիւնը կը ջատագո- վէին : կամ թէ՛ կըսէին : գէթ ի- դական սեռի վերաբերեալ գոր- ծոց մէջ կանայք միայն ձայն ու- նենան փոխանակ այրեր բազմելու բարձր գահերու վերայ և պատ- գամ արձակելու կանայք այնպի- սի առիթներու մէջ, երբ կոչաւ սեռը ոչինչ չգիտեր և ոչ իսկ նե- րելի է որ գիտնայ : Արդարեւ ի- բաւունք ունին տիկնայք և օրի- օրք, կըսենք մեր ալ, իրենց անձնական գործերը իրենց իսկ

ձեռօք կարգադրելու : և ահա՛ այդ պատճառաւ մեր լուսայք չենք ը- ներ և ոչ կերակուր եփեր արդուկ մը ձեռք չենք առած և ոչ երա- խայ մը խնամել ստանձնած եմք : Կատար մէկդի : այս լուսաւոր- եալ կարծուած դարուն մէջ ար- դարեւ մեծ ամօթ է մեզ երբ դեռ մեր իրաւունքներու մէկ մասը գո- նէ չենք տար մեր սիրասուն կա- նանց՝ առանց որոց չէր կեանք և երջանկութիւն :

Մ. Յ. ԹՕՐԻՆԱՆԵՂԵԱՆ

Բաշտ. 8 Օգոստ. 1892.

Հիւանդի ցուցանանքն յիւս- վիսնցի մը պալման : - Երեւ անձինք՝ գեղանոց : - Անանց ստարափսիկ հիւանդութիւն մը երկու երեք տարին անգամ մը հիւր կուգայ ի գիւղարայս Բալ- ուայ և խապան կը դարձունէ հո- ղագործին տանն ու տեղն : Ուրախ զուարթ անասունն, որ կը խալ- տայ աստ անդ, նոյն վայրկենին յանկարծ գետին կիցայ ուժա- սպաւ, և ցաւոց սաստկութենէն օրհասականի մը պէս կըսկսի նը- ուալիլ ու ոտքերն գետին վարնել, աչքերէն արտասուք և քիթէն ո- ղորմուկ ձայներ հանելով : Այս տխրաղեցելի հիւանդութեան, խեղճ անանց աչաց բերբերուն վրայ կը տեսնուի ձերմակ վարա- դոյր մը, յորմէ կը մակաբերուի թէ գլխայաւ ունին : Կան անա- սուններ, որ այս ակտէն (տեղա- ցիք Չուս կանուանեն) բռնուած- նուն պէս կը մեռնին : Կան որ 3 - 4 օր ետքը և անոնք՝ որ կաղա- տին, մէկ երկու ամիսէն հաղիւ կըստանան իւրեանց նախորդ վի- ճակն : Տարակոյս չկայ թէ ա- նանիկի մը կորուստ՝ դաւիկ մը կորուստ է հոգադործին համար : Գաղաքիս Զովիան անուն ար- ուարձանէն քանի մը հօգի էշե- րով խոշմակ գիւղի արտերէն անցնելու ատեն, մէկ էջը պա- տահամար հնճոց մէջ կ'երթայ : հոնձքին տէրը վրայ հասնելով՝ առանց խօսք մը արտաբերելու՝ կը սկսի Զովիանցիներուն հետ կռուիլ և փայտի հարուածով մը մին գլխէն կը վերաւորէ, որ ե- րեք օր յետոյ կը մեռնի առած վէրքէն : Խոշմակցին ձերբա- կարուած բանտարկուած է : Խարակերիկ ըսուած գիւղէն ե- րեք անձինք Խարբերդ կերթան աշխատել, և ի դարձին հարկ կըլլայ եփրատէն անցնել : այս գործաւորք սովորական տեղէն (կէչիտ) չեն մտնել, որ ծնկա- չափ խորունկ է, այլ ձեռք ձեռ- քի տուած՝ անձանթ տեղէն մը կայր գիւղարայն անցնել կուզեն : վայրագ ջուրն իւր ալեաց մէջ սեղմելով երեքն ալ կը խեղդէ ու կը տանի հոսանքն ի վար : Դի-

ախներն գտնուեցան շատ մը հե-
ռուն գետավեր նետուած, ազա-
զուն գիրքի մէջ: Վախում

Նոյնիս. 26 Օգոստ. 1892.
- Սեւերակէն հասած ազգային
պաշտօնական և անպաշտօն տե-
ղեկագրեր ու նամակներ՝ իւր ան-
պարկեշտութեամբ համբաւեալ
կարապետ անուն երիտասարդի
մը Յովսիփ Ա ին ազգային վար-
ժարանին մէջ նախ դաւադանով,
յետոյ փոքրցին մէջ քարով տեղ-
ւոյն վարժապետը ծեծելը կը գը-
րեն, վարժապետը՝ նոյն օրը տա-
րեկան հարցաքննութիւնը լրա-
ցուցած, աշակերտները արձակե-
լէն անմիջապէս վերջը յիշեալ
կարապետը գաւազանի ի ձեռքն
դարձող կը մտնէ, կը յարձակի և
գաւազանը վարժապետին վրայ
փչրելէն ետքը ժամակոյնները կը
հարկն: Կարապետ դարձեալ
գուրս կենէ: Երբ վարժապետը
փողոց կենէ տուն երթալու, դա-
րանակալ կարապետ որոյ գաւա-
զանը արդէն ջարդակտոր եղած
էր, վեց օխանոց քար մը վարժա-
պետին կողմն կը զարնէ: Վար-
ժապետը չնչապառ կիցնայ: Կա-
րապետ կը փութայ իւր թեղա-
գրիչներուն պատմել տարած յաղ-
թանակը, և նոյն խորհրդով
կերթայ գիւղերը կապաւորման,
վարժապետը կը փութի, խնդ-
րը կառավարութեան ատենը
կերթայ: Կարապետ կը փնտռուի:
Հայրը՝ որ տեղւոյն իտաքէի ան-
դամն է, կախատի ինքզինքն վը-
րայ շուր ցանել, Հակոբակ խու-
ղարկութեանց՝ մինչ օգոստ. 8
դեռ կարապետ չէ գտնուած:
Գրուած նամակներ գտնակոծու-
թիւնը նախանձու, ատելութեան,
անձնական շահու, դժու խնդր-
ներու կը վերագրելին: Թէ՛ գա-
նակոծողին հօր անունը և թէ՛
խնդրոյն մէջ անձնական շահ ու-
նեցողին հրապարակ հանել մեր
համեստութիւնը չնքեր: Իսկ
վարժապետ մը վարժարանին մէջ
փայտով ծեծել, վարժարանէն
գուրս փողոցին մէջ քարով ծե-
ծել, երկու տեսակ յանցանք
գործել է. առաջինը հանրակա-
նի կը վերաբերի, քանի որ Կա-
րապետ յաւակներ է եկեղեցւոյ
գաւթին մէջ եղած վարժարան
մտնել, պաշտօնական վայրին մէջ
վարժապետը ծեծել, Սեւերակի
աղբայնոց պատիւը վերադրել,
վարժարան անարդէ է երկ-
րորդ՝ փողոցին մէջ քարով ծեծել
անձնական է. այդ վարժապետին
և եթ կը վերաբերի: Խոսքեր
յատակէն չենք շարժեր, մակե-
րեւոյթը չյուզուելու համար: քա-
նի որ «գնա վարժապետը ծե-
ծէ» ըսող և այդ խոգժակին
հրամանը կատարող անձինք ո՞ր
որ ալ լինին, ըրածին չգիտնալու
չափ տգէտ են. այդպիսիները
գատապարտելը՝ անթի, և ար-
գահատելը՝ վնասնութիւն է:
Թերեւս վարժապետը ծեծելու
ծրագիրը չինոյ հեղինակին եւ
զայն գործադրող գերասանին ա-
րիւնը հիւանդութեան մը թու-
նով վարակուած ըլլայ: Եթէ
այդպէս է խորացնէ տեղի բը-
ժըջիկ կարօտ են այդ գեղադը-
ները: Զարմանալէ աւելի ցաւը
կարծէ: Քանիտարդ գարու ար-
շաղջի կողմնեմը, բայց միջ-
նագարեան գաղափարով ապրող-

ներ դեռ ունինք մեր մէջ: Թէ՛
վարժապետը ծեծող և թէ՛ ծե-
ծել տուող անձինք այնչափ ար-
գէտ ըլլալ կը թուին, որ չեն գի-
տեր թէ վարժապետը ընկերու-
թեան կայսրութիւնը կը փոխէ:
մարդկային սեռի արիւնը ապա-
կանող անձնակալութեան հիւան-
դութիւնը կը բուժէ. ընկերու-
թեան սրտէն միջնագարեան մա-
ռախուղը վանելով՝ տաան և խնե-
րող գարու երեկոյեան և քա-
նեկորդ գարու առաւօտեան պայ-
ծառ աստղը կը փայլեցնէ: պա-
տանի սրտերու մէջ բարոյական
զգացումը զարգացնելով, երկու
մեծ սկզբանց՝ պարտուց և ի-
րաւանց սահմանները կը գծէ:
վարժապետն է որ կախատի միտ-
քերը լրատուորէ: Ընկերակրու-
թեան հորիզոնը մատաղ հանձնա-
րու առաջ չբեղապէս զարգանալ,
աշխատութեան օրինակը ցուցը-
նել, անհատական բեռանց ծան-
րութիւնը դիւրատար ընելու մի-
ջոյն՝ այսինքն մարդասիրութեան
վեհ հոգւոյն հիմն ձգել: վար-
ժապետն է որ կուսուցանէ տըն-
տեսագիտութիւն աղնուութեամբ:
աղբատութիւնը սահմանափա-
կել առանց հարստութիւնը սահ-
մանարկելու: վայելքն ջանա-
դրութեան, և յագուրչն պիտո-
յից համեմատել: վարժապետն է
որ առաջին անգամ մարդուն ա-
ռաջ չարութեան դուռը կը գոյէ,
և բարութեանը կը բանայ: Գըժ-
ուարութիւնը կը լուծէ: ճշմար-
տութիւնը կը հրատարակէ: Նոր
սերնդեան սրտին տիրող նախա-
պաշարումը կը վանէ և զայն
ուղղութեան հետ կը պստիէ:
վերջապէս մարդը վերադառնալ
ուղիով և հոգի տուող վարժա-
պետ մարդն է: վարժապետ ծե-
ծելու սարուկ ողին կրող անձինք
եթէ իբր մարդ գիտնալին վար-
ժապետի մեծութիւնը, փոխանակ
ծեծելու պիտի յարգէին զայն:
==Այս տողերը գրելու ատեն լուր
առինք թէ վարժապետը փայտով
ու քարով ծեծող կարապետ ձեռ-
բակալու եր, և ԱՅ. օրուան բան-
տարկութեան դատապարտուելով
բանտարկուել է: Սեւերակի աղ-
բայնոց մէջ եղած ինչ ինչ խնդ-
րիները կարգադրելու համար,
Գեր. Առաջնորդ Սրբազան Հայրը
զբաղմանց և տեղական կարևոր
գործերու առթիւ անձամբ չկրնալ
երթալուն, իւր փոխանորդ Տ.
Յովհաննէս Հայրն, Առաջնորդա-
րանի քարտուղար Կարապետ Է-
ֆենտին և Սեւերակի երեսփոխան
Գերոյմէ Էֆենտին իւր կողմէն
քննել զրկեց: Երկէ մեկնեցան տա-
տի: ==Վեհ. Սուրբ Զատիկ մեր
Օգոստոսիա կայսեր դահակալու-
թեան տարեգարծը շրեղ կեր-
պով կատարուեցաւ: Օգոստ. 19 ին
յերեկ ժամ 6 ին զինուորական,
քաղաքական բոլոր պաշտօնեայր
համալընտուր, ատրիճանտար
անձինք, Գեր. Ա. Խորէն Սրբե-
պիսկոպոս, կառավարական մեծ
դահլէն երեկով իման գաւթի
քաղաքի կառավարին ալ կողմն
ունենալով քաղաքական պաշտօն-
եայներն, հոգեւորականներն քա-
ղաքապահ զօրաց խումբ: ձախ
կողմը զինուորական բարձր սպայ-
ներն, Բիւշտիյէ վարժարանի ուսու-
ցիչներն և աշակերտները, եռան-
կին ձև մը առած էր: Թափօրը
դէպ ի հարաւ. քաղաքի Միւֆ-

թիւն **Թափօրէն տաան** ըսյլ ա-
ռաջ ձեռնամած սիրտ արարական
մաղթանք մը ըսել: ամէն տուն
վերջապարտուելով՝ թափօրը Ամին
կը պօռար: Բայ կարգադրութեան
կառավարչին լուսանկարին դի-
մացը կենալով թափօրի լուսանը-
կարն կառնայր: բարեմաղթու-
թեան հանդիսին վերջանալուն
բոլոր ներկայը երկոյ կրկնեցին
«Փառիշա՜հմ չօգ եաշա» մաղ-
թանքը: Յետոյ սկսաւ նուագա-
ծութիւն: Բանտարկութեան եր-
կու երրորդը լրացնող բանտար-
կալը արձակուեցան: Երեկոյն
լրատուութեան հանդէս եղաւ
ընթաց գաղաթանց վրայ ևս:
Գեր. Տ. Խորէն Սրբազան կառա-
վարութեան ապարանքէն դառնա-
լէն վերջը լրատուութեան պատ-
րաստութիւն հրամայած ըլլալով,
տեսանք Եկեղեցւոյ առաջ դրան
վրայ Վեհ. Կայսեր պատկերը
օսմանեան գործակներով զարդա-
րեալ շուրջ գրուած՝ «Փառիշա-
հմ չօգ եաշա»: Հայ ժողովուրդն
և Հայ պատանիք յաճախ կը
կրկնէին նոյն աղօթքը:
Սարգիս Ս. Յակոբեան
ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ
Գոհութեամբ մեծաւ կը հը-
րատարակմը թէ՛ Ամերիկայի
Ուսթըր քաղաքի Բագու կաշած
վարժարանի շրջանաւարտ և մըր-
ջանակ ստացող աշակերտաց մէջ
գտնուել է այս տարի Հայոհ
Ժալ, աղին օրիորդ Ս. Էլիզա Մ.
թօփհանէլեան: Սորա եղբայրն Պ.
Գ. Եղուարդ արդէն յոսակից
երիտասարդ մէ, և իւր ճարտա-
րապետական ձրից վերայ գովեա-
տիւք գրած են տեղական թեր-
թիւն:
— Նիւ-Եորքի Ս. Ոսկերեան
մատրան մէջ, նախորդ ամսոյ Աին,
կարի յոյժ օգտակար, շահե-
կան ու հրահանգիչ առնակալու-
թիւն մը ըրեր է Տրթթր Յով-
հաննէս Նիշակունի, Նիւթ ունե-
նալով թէ Հայք զինչ պարտին
ընել ի գաղթականութեան, մա-
նաւանդ յԱմերիկա: Գանի մը
չարաթ յառաջ հրատարակեցինք
մեծարդոյ Տրթթրին առաջին ա-
տենախօսութեան իմաստն: Սը-
դարեւ, որպէս ջատագովք է Պ.
Մինասեան, Նիւ-Եորքի եկեղեցւոյ
մէջ այս կիրակնօրեայ յորդորք
ու բարոյախօսութիւնք՝ եթէ ան-
խափան շարունակուին, շատ օգ-
տակար պիտի լինին գաղթական
աղբայնոց: Պ. Մինասեան այս
առթիւ ըսեր է թէ Հայք պարտին
պատուով ապրել և ջանալ որ
Հայկական եկեղեցին ըստ կարի
իւր նոյնութեամբ ու շրջութեամբ
ներկայացուի յԱմերիկա ևս, ուր
այնքան օտար աչքեր կան զմեզ
գիտող: Ես կը հաւատամ թէ,
բար է՝ եկեղեցին պիտի աւելը-
նէ Հայոցս պատիւն Ամերիկայի
մէջ ալ:
— Պատմութիւն Ուսթըրի Հայ
գաղթականութեան, 1882-1892
անուն գիրք մը պիտի հրատարակ-
ուի մօտերս, երկար ժամանակէ
հետէ Ուսթըրի մէջ բնակող և
ամէն ինչ լաւ տուեցանքող ան-
ձի մը աշխատակրութեամբ: Կը
կարծուի թէ այն գիրքը պիտի
պարունակէ կարի յոյժ հետա-
քրքրական տեղեկութիւններ:
— Երգիկայի Առաջնորդարանը
գրեր է ի Պատրիարքարան թէ՛ Կա-

րապետ և Մկրտիչ անուն երկու
եղբայր առաջնոյն թոռն՝ երկրոր-
դին թոռնորդւոյն, և Գանիէլ ու
Առաջ անուն երկու եղբայր ա-
ռաջնոյն թոռն՝ երկրորդին աղը-
կան տագեր հետ ամուսնանալու:
հրաման կը խնդրեն: Պատրիար-
քարան Սռաջնորդարանին յանձ-
նէր է անօրինել զարժանն: Կար-
ծեմք՝ կատարել խնդիրներն:
— Մշոյ Առինչ-վանդ գիւղէ ի
Կ. Պոլիս պանդխտեալ ազգայինը
Պատրիարքարանի ծանուցանելով
իւրեանց գիւղի եկեղեցւոյ քա-
հանայի մը պէտք ունենալն, նոյն
գիւղացի Յովհաննէսեան Շահնա-
ղարի ի քահանայ՝ ձեռնադրու-
թեան հրաման խնդրէր են, և
Պատրիարքարան իմանալով որ
Շահնաղար Կ. Պոլիս կը գտնուի,
և կրօնական նախագիտելաց ուս-
ման պէտք ունի, Սրբանձմտանց
Գեր. Տ. Գարեգին վարժապետի
յանձնէր է՝ յետ ուսուցանելոյ
ձեռնադրել:
— Տիարպէրիի առաջնորդա-
կան տեղապահ Պատրիարքարանէ
հրաման խնդրէր է՝ տեղւոյն աղ-
բայներէ Զաղբեան Գեորգի
եղեցիոյ Գեր. Առաջնորդէն քա-
հանայ ձեռնադրել տալու համար:
սակայն Պատրիարքարան որոշեր
է որ Տիարպէրիի կրօնական ու
Պապաքական ժողովոյ հանրագի-
րեն տեսնելէ ետքը արուի այդ
հրամանն: և այս որոշումն հա-
ղորդեր է թէ՛ յիշեալ տեղապա-
հին և թէ՛ եղեցիոյ Գեր. Առաջ-
նորդին:
— Ելմիածնի կաթողիկոսա-
կան ընտրութեան վաւերացումն
ծանուցանող հեռագիր հասած չէր
ի Պատրիարքարան մինչև երկէ ե-
րեկոյ: Վաւերացման լուրն միայն
ուսակական դեպքանատունէն հա-
ղորդուած է ցարդ Ամին: Ս. Պատ-
րիարք Հօր. Այսօր թղթատարու-
թեան կը յանձնուին Նորին Սրբ-
բաղնութեան և վարչական ժողո-
վոյ կողմանէ շնորհաւորական ու-
ղերձք առ Վեհ. Տ. Տ. Մկրտիչ
Հայրապետն ամենայն Հայոց:
— Ինչպէս նախորդ թերթով
ի պաշտօնէ ծանուցեալ էր, անց-
եալ կիրակէ օր Եկեղեցւոյն Հի-
ւանդանոցի մէջ բարեմաղթու-
թեանց հանդէս կատարուեցաւ
Օգոստ. Սուրբանի կողմանէ նոյն
հաստատութեան եղած մեծ շը-
նորհաց համար: Ամին. Ս. Պատ-
րիարք Հայրն նոյն օրը առաւօտուն
հանդիտուող Պատարագ մատու-
ցանելէ ետքը բարեմաղթութեանց
հանդէսը կատարուեցաւ: Նորին
բարձր Սրբազնութիւնն այս առ-
թիւ ևս հաշակեց մեր հայրադո-
րով Վեհապետին առաւօտաբար-
թիւն և նոր շնորհաց մեծութիւ-
նը: Ներկայ բաղմախուռն ժողո-
վուրդն եռանդեամբ ձայնակցեցաւ
օրհնութեանց և գոհութեանց:
Այս տեղանին վերայ ալ, ուր
ներկայ էին բաղմաթիւ եկեղե-
ցականք՝ ամէն ատրիճանէ, և
պաշտօնաւոր ու անպաշտօն աղ-
բայներ բազումը, - յոսնկոյս
բաժակներ քամուեցան վառ պոտ-
ուական կենաց նորին կայսերա-
կան վեհափառութեան, Ամին. Ս.
Պատրիարք Հօր, Հիւանդանոցի
բաղմախուռն հոգաբարձութեան,
վարչական ժողովոյ և ընդհանուր
Աղբիս համար: Նոյն օրը պատըս-
պարանին ամէն յարկայ մէջ խնդ-
ու խայտանք, օրհնութիւնը և

մաղթանք: Կարելի չէր անթի աղ-
աջօր լսել ծերոյ, պառաւանց և
այլ պատապարհոյ փառաբանու-
թեանց աղաղակներն:
— Ամին. Ս. Պատրիարքն անց-
եալ կիրակէ Վեհ. Մագաւոտ
Սիմոն պէլի հետ Հիւանդանոցէն
կայսերական պալատն երթալով՝
առաջին սենեկապետի միջոցաւ
շնորհակալաց ուղերձ մատոյց Ս.
գոստ. Սուրբանին: և յետ լսելոյ
Նորին կայսերական Մեծութեան
գոհունակութեան պատգամներն,
զնայ տեսակցեցաւ պալատան գի-
ւանապետ Վեհ. Սիւրբ. յետ փա-
շայի հետ:
— Մոսկուայի կաղաքանց ձե-
մարանի տնօրէն Ալեքսանդր. Պ.
Քանանեանց, որ երկու շաբաթէ
հետէ մայրաքաղաք կը գտնուի,
անցեալ կիրակէ ընտանեօրն այ-
ցելոյ Եկեղեցւոյն Հիւանդանոցն
ներկայ գտնուեցաւ մաղթանայ
հանդիսին ու սեղանին, և 10 լի-
րա նուրից: Նոյն օրն այցելոյ
նաւ Ապպետ Ջաւդ. և Յ լիւրա նախ-
րեց:
— Ատապապականի Առաջնորդ
Միկիթարեան Տ. Սահմանաւ և
պիսկոպոսի վախճանը գուժած
էինք նախորդ թերթով: Վերջին
լուրերէ կիմանամք թէ՛ բոլբայէ
մեծեր է: Մինչդեռ հարուստ ու
բարեկեցիկ գանք բոլբայէն զար-
հուրելով՝ ի փախուստ աճապա-
րեր և զինքն ալ յորդորեր են հե-
տեւ իւրեանց օրինակին, ինքն
անձնուիրաբար մնալով քաղաքին
մէջ կարծաւոր ինքնաւորաբար և
հուսկ ուրեմն անձնուիրաբար զմե-
կեր է: Ահաւանիկ մշտնջենական
յիշատակաց արժանի եկեղեցւո-
կան մը: Ճշմարիտ էին ուրեմն
այն ամէն ներքաղ. զգուր. կը ԼԵ-
սինք այս բարձրատիճան եկե-
ղեցականին համար:
— Ուսումնական Խորհուրդն
վերջին նստին մէջ յետ օրինա-
կան քննութեանց որոշեց ուսուց-
չական վկայական տալ: Ապրիլա-
նի ազգային վարժարանի դասա-
տուներէն Տիկիլեան, Սեդրակ Է-
ֆենտին, և Կ. Պոլոյ, Գլնայր
կղզւոյ վարժարանի դասախոս
Շնորհեան Հայրապետ Էֆենտին:
— Մեր աղնումեմար բարե-
կամի, Մեծ. Կարապետ Էֆենտին
Քիւրստէհեան, որ քանի մը տա-
րիէ հետէ Լեւրիւս կը գտնուի
Գոյովայի նահանգի անտառաց
քննչապետի պաշտօնով, և ըստ
անօրինութեան վերադառնալով
անտառաց՝ Գոյովայի նահանգի
անտառաց քննչապետ կարգեալ
է, - այս օրերս Կ. Պոլիս կուգայ
և իւր ընտանիքն այցելելէ ետքը
կուղևորի ի նոր պաշտօնավայրն:
— Կատարից Առաջնորդ Գեր.
Տ. Տրդատ Մ. վարժապետ Պալ-
եան վաղը Պատարագ կը մատու-
ցանէ Պեղիւքտէրէի եկեղեցւոյ
մէջ:
ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ
Յունաց Պատրիարքը շրջա-
բերականաւ պատուիրեց Մեարա-
պոլիտներուն, որ իւրեանց հով-
ուութեան ներքե գտնուած թե-
մորից վարժարանաց ցուցակն յօ-
րինելով մեկ օրինակը տեղական
իշխանութեան մատուցանեն, և
օրինակ մ'ալ Պատրիարքարան զըր-
կին
— Այսուհետեւ մարտէ ազատ
պիտի լինին թաղապետութեանց

և կրօնական հասարակութեանց
յառաջդրուող հիմնական հարցեր
պէտք է որոշուին և իրականացան
— Իսկականորէն իշխող իշխան
է թագին իմամ Ահմէտ և Մուս-
թաֆա Մուսթաֆա վեցամեայ
բանտարկութեան և պաշտօնա-
դրութեան դատաւարտեցան ,
բանտարկուած ստուգուելով որ
13 տարի յառաջ մեռեալ մահ-
մտական կին մը իրեն ողջ ներ-
կայացուցած են այդ իրենանց
ծանօթագրին մէջ :
— Կ. Պոլսոյ մէջ օսմանեան
պաշտօնագրական ընկերութիւն
հաստատուելու արտօնութիւն
արտադրու է Էջմիածնէն Տիմիթ-
քաքէն Էջմիածնի , Ս. Ալեքսանտր
Բալիկի , Թէքնիս պէյի և Պ. Բընէ
Պատուի : Կէ՛ Զաղար լիւրս գրա-
մագրու պիտի ունենայ այս ըն-
կերութիւնը , և 30 տարի պիտի
լինի արտօնութեան պայմանա-
ժամը : Պիտի ապահովագրէ կենսը ,
բոլոր ու կայք :
— Կայսերական հրաման եղած
է որ Կ. Պոլսոյ Ապահովութեան
Մատուցն այսուհետեւ Մուգաթա-
պը ըստած կարուածներ ալ ի
զբաւ ընդունելով , փոխառու-
թիւն ընէ :
— Անաստուի երկաթուղեաւ
Հայտարար - փաշա իլած վաճառք և
այլ բաներն ի Կ. Պոլսի փոխա-
գրելու արտօնութիւն տրուած է
Ապտուլլահ Էֆէնտի անուն անձի
մը , պայմանաւ որ զուտ հասու-
թիւն 100 ին 20 ը տայ իտարէի
Մարտուսէի վարչութեան :
— Կառավարութիւնը Ղալա-
թիա խառնար խանի մէջ Սալոմն
Էֆէնտիի վաճառատունէն գրուեց
Համպուրիկի վիճակահանութեան
բաժնետոմսից ծրար մը , որոյ ի
Խորքիս մուտքն արգելեալ է :
— Երկուշաբթի և չորեքշաբթի
թուրք լրագրաց միջոցաւ հրատա-
րակեալ պաշտօնական յայտարա-
րութիւններէ կիմացուի թէ՛ Օ-
գոստ . Սուլթանն ստուգելով որ ,
քննութենէ անցնելու համար Կ.
Պոլսի եկող և քննութեան սպա-
ռող ուսանողաց (Սօֆիա) բազումը
սրճարանաց ու պանդոկաց մէջ
բնակելով թշուառութիւն կը կը-
րեն , և դոցա բազմութեան պատ-
ճառաւ կարելի չէ քննութեան
դործը կատարել մինչև տարի մը ,
և թէ՛ սրճարանաց ու պանդոկաց
մէջ բազմութեամբ բնակելն ողջ-
պահելի կանոնաց հակառակ է :
— Հանրաժանօթ գլխարկութեամբ
հրամայեց որ այդ ուսանողք այս
տարի քննութենէ ազատ լինին
թէ՛ թշուառութենէ զերծ մնալու
և թէ՛ իրենց դասերը չարանա-
կելու համար , և առաջիկայ տա-
րիէ սկսեալ դարձեալ ըստ ա-
ռաջնայն դաւառակաց կեդրոնե-
րուն մէջ քննութիւն տան : Ուս-
տի ամենուն ալ պարգևներ շնոր-
հեց , և յատուկ շնորհանքներով
ձանբայ հանել տուաւ , պատուի-
րելով որ նոցա ամէն պիտոյք ա-
ռատ առատ արուին և ամէն
գիւրութիւն ընծայուի մինչև որ
իրենանց տեղերն հասնին :
— Մանասթըրի նահանգի
Սէրֆիլէ քաղաքի երես լինեցին
Սէլիմ ու Պէսիմ անուն պէյերն
աւագակներէ լեռը տարուեր են ,
և զօրք զրկուեր է նոցա ազա-
տութեան համար :
— Պրուսայի մերձակայ Զաթալ-
թէֆէ գիւղի մէջ Արնաուտ մը

առեւանգելով մահմետական աղ-
ջիկ մը , սպաններ և գիւղին մերձ
տեղ մը թաղեր է : Արնաուտը
գտնելու ջանքեր կը լինին :
— Նիկոմիդիոյ գաւառի Կէյվէ
գաւառակի Բէմալլեր գիւղի մէջ
13 տուն այրեր են :
— Գաւթամուսիի նահանգի Ի-
մամլեր գիւղի բնակիչներէն քա-
ռանամեայ մարդ մը՝ Մէհմէտ
անուն գիւղին մերձակայքը ար-
ջի մը պատահեր է : Գաղանը մար-
դուն վերայ խոյանալով՝ նորա
երկու աչքն փոքր հաներ , բա-
զակները կտորեր և գլուխն եր-
կու կտոր ըրեր է : Խեղճ մարդը
մեռեր է այս Հաղաշար կտտանաց
նեղքիւ :
— Գաւթամուսիի նահանգի
Զաֆրանպուր գաւառակի Պուլպը
գիւղի մէջ 22 տուն , 1 միկիթ ,
1 մէտրէնէ , 1 վարժարան և 9
խանութ հոյո ճարակ եղեր են :
— Պրուսայի նահանգի Ուշադ
քաղաքի Ուլու - ճամի ըստած
տեղը անցեալ ուրբաթ գիշեր 30
էն աւելի խանութ այրեր են :

Պատմական , Ասիական , Պատմական
և Պարզեւ
Երրորդ աստիճանի Եֆէնտի
պատմանշան Գարապի Նայիպի
ամուսին Փաթմա Զէօհրա Հանրմի,
Թաշ Գէօիլիի հրդեհէն փնտ-
եալ կարօտեալ օգնութեան ձե-
ռքն կարկառելուն համար : Միւ-
թէմայիլի աստիճան հանրային
չինուածոց նախարարութեան ճա-
նապարհաց բաժնի անօրէնի օգ-
նակներէն Մարկոսեան Արամ
Էֆէնտիի : Առաջին աստիճանի
Օսմանլիէ պատմանշան Սպանիոյ
արտաքին գործոց նախարար Տոն-
թանա Էրպի : Պետական խոր-
հրդոյ անդամ անուանեցաւ Եֆ-
րիմ Հիւսէյին պէյ : Բազմաթիւ
աստիճան Մատեն գիւղաքաղաքի
երես լինեցին Եֆէնտիի :
— Զորքաւոր աստիճանի Մէհմետի
պատմանշան աստաքի վաճառա-
կան խարաղամարս Էֆէնտիի :
Գուրմի չոգենաւային ընկերու-
թեան անօրէն Տիմիթքաքի Էֆէն-
տիի երրորդ , և նորա եղբայր
Թորոքաքի Էֆէնտիի չորրորդ աս-
տիճանի Օսմանլիէ :

Գ Ր Ա Մ Ա Կ Ա Ն	
Կ Պոլսի 12 Սեպտեմբեր 1892	
Օսմանեան Բոսնիոյ	24-5
Բուլղարի երկաթուղի Գրանդ 92-37	
Թրակիա	10-595
Օսմանեան լիւրս 100 դրուէն	
Մէհմետի	107-27
Մէթալի	97-20
Հիւսէյն	100-
Վեցնոց	100-
Բուլղարի թղթադրամ	9-3
Թաւփի	17-
Ռուսիոյ Բոլ	89-20
Գաղղական լիւրս	87-20
Անգղիական	110-9
Գրիմի	51-15

Փոռնի հետ բաժանորդու-
թենէ հաշիւ ունեցողներէ կը
ինքզուի վճարել անյապաղ , և
հրապարակաւ ազգարարութեանց
հարկ չիժողու :

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ
— Պէրլինէ հեռագրած են թէ՛
Գերմանիոյ Կայսրն մատերս Աւս-
տրիոյ Կայսրն հետ պիտի տեսակցի
ի Վիեննա :
— Գաղղիոյ ազգային խորհրդը
գարանը կը բացուի առաջիկայ

ամսոյ ճին , ըստ պոլսման նախա-
բարաց :
— Կրսուի թէ՛ Լուսիոյ կա-
ռավարութիւնը արոյց վերաբեր-
եալ նոր կարգադրութիւններ պի-
տի ընէ՝ առաջիկայ տարւոյ երու-
մուտքն հաւասարակշիւ վիճակի
մէջ հաստատելու գիտումը :
— Բամիլի երկիրն գրաւող
ուսու զօրավարն կառավարութե-
նէ հրաման տուցեր է՝ ելնել մեկ-
նիլ այդ երկրէն : Յայտնի է թէ՛
այս գրաւումն կառավարութեանց
ոմանց զգուհութեան տեղի տը-
ռած էր :
— Իտալիոյ արքայն , ճէնո-
վայի Արուեստահանգէլին այցե-
րութեանն առթիւ երբ գնացեր է
տեսնել նաւահանգիստն համա-
խոխեալ օտար մարտանաւերն ,
մինչև 2500 թնդանօթ արձակուեր
են , և բովանդակ քաղաքն քանի
մը Ժամ ծխով փակուեր է :
— Ռուսիոյ կառավարութիւնն
որ մինչև ցարդ Սեպտեմբեր 10 Ս-
մերիկայէ կը գնէր մարտանաւուց
ածուին , սկսած է Գաղղիայէ առ-
նուլ , և վերջին օրերս հինգ ուսու
չոգենաւոր զաւղիական Շէրպուրի
նաւահանգիստն ածուի առեր ի
Գրոնշթատ տարեր են :
— Ռուսիոյ կառավարութիւնն
արգելեց մենամարտութիւնն , և
այս արգելքին հակառակ վար-
ուողներու համար բերդաքաղաքու-
թեան պատիժ սահմանեց : Ձին-
ուորական հրամանատարաց համար
ներքին պիտի լինի , բայց մենա-
մարտութեան պատճառն Զարին
պիտի տեղեկագրուի վիճուորա-
կան պաշտօնատունէն , և նորա
հրամանաւ դատական ատենն մը
պիտի որոշէ առարկեալ պատճա-
ռին արդար կամ անարդար լի-
նին :
— Գաղղիոյ նախագահն իւրն-
ճայրի մը մէջ ըսեր է . « Գաղ-
ղիա խաղաղութեան կը փափարի ,
որովհետեւ չնորհիւ խաղաղու-
թեան կարելի է գործադրել
պէտք եղած բարեկարգութիւն-
ներն , կառավարութիւնը պարտի
երկրին համար խաղաղութեան
ու համաձայնութեան շրջան մը
բանալ » :
— Գաղղիոյ կառավարութիւնն
ըստ կտակագրի Հանրի Ժիֆարի ,
300 հազար ֆրանկ յատկացոյց
Կ. Պոլսոյ Բերայի Ժողովրդական
և զինուորական հիմնադրանցի ,
և որոշեց՝ այսուհետեւ նոյն անու-
նով յորջորջել այդ հաստատու-
թիւնն :
— Յունաստանի կառավարու-
թիւնն որոյ գանձային վիճակի
տարապայման անձկութիւնն հա-
րածանօթ է , կը բանակցի 12 1/2
միլիոն անգղիական լիւրայի փո-
խառութեան մը համար :
— Հռոմայ գրաւման տարե-
գարձի հանգէնն կատարեց այս
չարթու ամենայն երկիրն Իտալիոյ :
Արքայն , Հռոմայ քաղաքապետու-
թեան նախագահին շնորհաւորա-
կան հեռագրին պատասխանելու
առթիւ ըսեր է . « Ազգն՝ ճէնո-
վայի հանդիսին մէջ ընդ իս նը-
կատեց Իտալիոյ միութեան ջընջ-
ման ու բարձրման անհնարութիւնն ,
և խաղաղութեան ապահովու-
թիւնն » :
— Իտալիոյ թողաւորն 50000
ֆրանկ՝ ճէնովայի , և Գերմանիոյ
կայսրն 30000 մարք՝ Համպուրիկի
աղքատաց նուիրեր են :

— Վիեննայէ ի Լոնտոն առ-
անգղիական լրագիրս գրեր են
թէ՛ Աֆղանիստանի Լամիւն իւր
գերիշխանութեան ներքեւեալ Խա-
ներուն շրջաբերականաւ ծանու-
ցանելով որ Ռուսիա վիճու զօրու-
թեամբ մտած է յԱֆղանստան ,
և թէ՛ ինքն որոշած է ի զէն գի-
մել երկրին պատին ու ամբող-
ջութիւնը պահելու համար , - կը
յորդարէ որ իրենք ալ կաղմ ու
պատրաստ գտնուին առաջի ամէն
պատահարաց :
— Սիկիլիոյ մէջ 30 հոգիէ
բաղկացեալ աւազակախումբ մը
գիւղի մը վերայ յարձակելով՝
գիւղին քահանային բնակարանը
պաշարեր են . և տեսնելով որ
քահանայն կը գիմադրէ , ծանրա-
պէս վիրաւորեր են զնա և սպա-
սաւորն , և կապելէ ետքը կորու-
տեր են ամենայն ինչ : Գահանա-
յին օգնութեան համող մարդ
մ'ալ սպանուեր է աւազակներէն :
— Գերմանիոյ կայսրն իւր
գաղղիկն ծնունդն ըստ սովո-
րութեան շրջաբերականաւ հաղոր-
դեր է Եւրոպիոյ Վիճակեալաց :
— Ճարնի Թոքիլիմա նա-
հանգի մէջ վերջին օրերս ուժգին
փոթորիկ մը պատահելով , 300
հոգի զոհ եղեր են , և շատ տե-
ղեր ողորուելով՝ 40000 ի չափ
բնակարանը յաւեր դարձեր են :
— Գաղղիոյ Լիւն քաղաքի մէջ
ուժայարկ մեծ դարձարան մը այ-
րեր և 1 միլիոն ֆրանկէն աւելի
փնտ եղեր է :
— Ի Փարիզ ամսոյս 5 ին
թղթատարական դրոշմաթղթոյ
հաւաքածոյից հանդիսարան մը
բացուեցաւ , և պիտի մնայ մինչև
առաջիկայ ամսոյ 3 ը : Հաւաքա-
ծոյք գետեղեալ են 40 սենեկաց
մէջ : Կրսուի թէ՛ ի տես դրուած
հաւաքածոյք քանի մը միլիոն ֆը-
րանք կարծեն : Պարզեւներ պիտի
տրուին կատարեալ հաւաքածոյ
ունեցողներուն :
— Ռուսիոյ Միսքա նահանգի
Պրիշոֆ քաղաքի մէջ հրդեհ պա-
տահելով՝ բոլոր պետական շէն-
քերն և 800 տուն այրեցաւ եր-
կր են : Արկածեւոյց մեծ մասն
հրեայ՝ անպատարար մնացեր են :
— Ի Լոնտոն հանրակառք մը
շրջեր և 18 հոգի վիրաւորուեր են :
— Գերմանիոյ կայսրուհին աղ-
ջիկ մը ծնաւ անցեալ շաբթու , ո-
րով 7 դուսկ կունենայ կայսրն . Յն-
արու , որոյ առաջինն՝ 1882 ին ,
երկրորդն՝ 1883 ին , երրորդն՝
1884 ին , չորրորդն՝ 1887 ին ,
հինգերորդն՝ 1888 ին , և վեցե-
րորդն՝ 1890 ին ծնած են :
— Սմերիկայի Բնարպիլ քա-
ղաքի մէջ անբարոյականութեան
դէմ հաստատուել ընկերութեան
մը (Հոլիդէյս անուն) անդա-
մաց ոմանք լսելով որ Սիւէվէն ա-
նուն անձ մը և նորա կինն ու
ըրոյն անվայել վարմանց մէջ կը
գտնուին , ճերմակ դիմանկերով
գնացեր գանձեր բռներ , մինչև
կէս մէջքերին մերկացուցեր , և
ծառի մը կապելով՝ չարաչար
մտրակելէ ետքը սպառնայեց
հրամայեր են այդ երկրէն մեկ-
նել երթալ այլուր :

Ա Յ Լ Ե Ի Ա Յ Լ Ք

Բ Ա Ր Ի Հ Ա Յ Ր

Զորեհասաներոյ երեկոյ

— Ճամբարութեան բարեկամ
էր , Գէորդ իմ , ելլադայի մէջ
ուրիշ փիլիսոփայ մ'ալ Սողոմ Սո-

րա ճամբարատիրութիւնն եղաւ
պատճառ որ Կրեսոս ճողպրեցաւ
մահուանէ :
— Ո՛վ էր Կրեսոս , հայր իմ :
— Կրեսոս էր Լիւդիոյ թա-
գաւորն , միանգամայն և ամե-
նահարուստն : Նորա հարստու-
թիւնքն էին անշափելի . ելլադա-
յի շատ խնամաւորը կերթային զնա
այցելել . վասն զի Կրեսոս կը սի-
րէր գիտուններն և կը պաշտպա-
նէր :
— Եւ ինչպէս Սողոմի ճամբար-
ատիրութիւնը փրկեց զԿրեսոս
մահուանէ :
— Ահա ինչպէս :
Ժ . Ի .
ՃԵՄԱՐԻՏ ԵՐԶԱՆԻԿՆԵՐ
Կրեսոս եւ Սողոմ
Երբ Սողոմ գնաց յայցելու-
թիւն Կրեսոս արքայի , սա ցոյց
նմա իւր ամէն հարստութիւններն ,
և հարցոյց :
— Սողոմ , լսեցի թէ մեծ ի-
մաստուն ես , և թէ կը շրջիս շատ
քաղաքներ : Ինձ չե՞ս ըսեր , ո՛վ է
քո տեսած մարդոցը երջանկա-
գոյնն :
— Ուրիշ ո՛վ որ լինէր Սողոմի
կացութեան մէջ , պիտի չողոր-
դէր և նմա պիտի ըսէր թէ եր-
ջանկագոյն էք տէր արքայ : Սո-
ղոմ սակայն կը սիրէր ըսել միշտ
ճամբարատիրութիւն . ուստի ըսաւ :
— Վեհափառ Տէր , բարե-
բաղդագոյնն ի մարդիկ , զորս ես
ճանչեցի , Տեղոս անուանեալ Ա-
թենայի մ'էր :
— Հարուստ էր այդ Տեղոս ,
հարցոյց Կրեսոս :
— Ընդ հակառակն՝ առաւել
աղքատ էր , զի հաղիւ ունէր ո-
գեղահիկն :
— Եւ կարելի՞ է որ աղքատ
մարդն լինի երջանիկ :
— Եւ սխալիս , թագաւոր , ե-
թէ երեւակայեալ թէ երջանկութիւ-
նը կը կայանայ հարստութեան
մէջ :
— Ուրեմն , ըսէ , ո՛վ էր այդ
Տեղոս և ինչո՞ւ երջանիկ էր :
— Պարզ քաղաքացի էր , ըսաւ
Սողոմ , կը շահէր պատուաւորա-
պէս իւր ապրուստը . անոյց ըսաւ
պէս գաւառներն , և վերը մեռաւ
պատեալութեամբ իւր հայրենեաց
համար :

Կ Ղ Ե Ո Բ Ի Ո Ե Ի Բ Ի Տ Ո Ն
— Եւ Տեղոսէ ետքը զՈ՛վ ճան-
չեցի երջանիկ , ծիծաղելով հար-
ցոյց թագաւորն :
— Արգասի բնակիչներէն երկու
եղբայրներ , որք կանուանուէին
Կղէսիս և Բիտոն :
— Ինչ իրք ունէին նոքա ,
— Ոչ ինչ , պարզ քաղաքացի-
ներ . սակայն չափազանց կրօնէին
լիւրեանց մայրը :
— Յայդմ ուրեմն կը կայա-
նայր նոցա երջանկութիւնն :
— Ո՛չ , վեհափառ Տէր , այլ
ապրեցան երջանիկ և մեռան հե-
տագայ կերպով : Իւրենանց մայրն
էր Արտեմիս զիցուհոյն Գրմու-
հի :
— Հարկ է ձեզ ըսել , Գէորդ ,
թէ մեր կրօնը չկար դեռ այն թը-
ռականին յորում կապէր Սողոմ ,
Մարգիկ յայնժամ կը պաշտէին
շատ սուտ աստուածներ , որոց հա-
մար կառուցած էին մեծավայելուչ
տաճարներ : Արու աստուածոց
տաճարներուն մէջ ունէին քուր-
մեր , իսկ իզաց տաճարներուն

